

ТАТАР МӘДӘНИЯТЕН САКЛАУ ҺӘМ ҮСТЕРҮ

Башкарды: Апас урта гомуми белем бирү, аерым фәннәрне тирәнтен өйрәнү мәктәбенең 10 нчы А сыйныфы укучысы Мефодьева Эмилия Юрьевна

Житәкчесе: татар теле һәм әдәбияты укытучысы Сафиуллина Энже Данис кызы

Татар мәдәнияте уникаль мирас

Төрле цивилизацияләр тәэсирендә күп гасырлар буена формалашу үзенчәлекле татар мәдәниятен барлыкка китерде. Тел, традицияләр, сәнгать һәм татар халык ашлары аның нигезен тәшкил итә, ул XXI гасырда саклануны һәм адаптацияләүне таләп итә.

Мәдәниятне формалаштыруның тарихи алшартлары

1. Идел Буе Болгары.

Гарәп графикасы (x гасырдан соң) нигезендә ислам традициясенә, шәһәр мәдәниятенә һәм язуына нигез сала, ул борынгырак язуны төрки руникага алыштыра.

2. Алтын Урда һәм аның йогынтысы.

Алтын Урда чоры татар телен һәм ислам традицияләрен формалаштыруга, халыкның мәдәни нигезләрен һәм сәяси нигезләрен ныгытуга зур өлеш кертә.

3. Казан ханлыгы.

Алтын Урда таркалу процессында барлыкка килә. Казан төрки традицияләр һәм ислам кыйммәтләре рус һәм башка җирле мәдәни үзенчәлекләр белән үрелеп барган мәдәни үзәк булган.

Татар халкының горeref-гадәтләре

- **Корбан бәйрәме (Ид әл-Адха).**

Корбан чалуга багышланган төп мөселман бәйрәмнәренең берсе. Бу көнне намаз уку, ярлыларны һәм мохтажларны сыйлау, шулай ук гаилә һәм якыннар белән вакыт үткөрү гадәте бар.

- **Ураза гаите (Ид Әл-Фитр).**

Рамазан аенда ураза тәмамлану хөрмәтенә билгеләп үтелә торган бәйрәм. Бу көнне мөселманнар бәйрәм намазы укыйлар, бер-берсен тәм-томнар белән сыйлыйлар һәм вакытларын гаиләләре белән үткәрәләр.

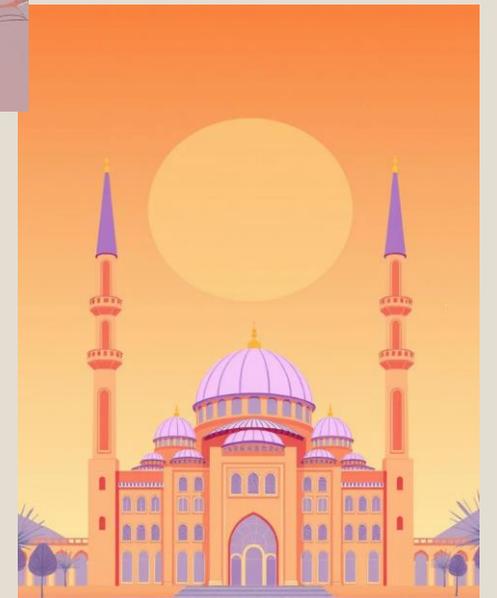
Татар халкының горeref-гадәтләре

- **Корбан бәйрәме (Ид әл-Адха).**

Корбан чалуга багышланган төп мөселман бәйрәмнәренең берсе. Бу көнне намаз уку, ярлыларны һәм мохтажларны сыйлау, шулай ук гаилә һәм якыннар белән вакыт үткөрү гадәте бар.

- **Ураза гаите (Ид Әл-Фитр).**

Рамазан аенда ураза тәмамлану хөрмәтенә билгеләп үтелә торган бәйрәм. Бу көнне мөселманнар бәйрәм намазы укыйлар, бер-берсен тәм-томнар белән сыйлыйлар һәм вакытларын гаиләләре белән үткәрәләр.

Татар халкының горeref-гадәтләре

- **Нәүрүз**

Кояш календаре буенча яз башлану һәм Яңа ел башлану бәйрәме. Үз эченә халык күңел ачуларын, концертларны һәм традицион сыйларны ала.

Хәзерге тормыш татар халкының традицион горeref-гадәтләренә үз төзәтмәләрен кертә. Кайбер йолалар гадиләштерелә яки актуальлеген югалта, әмма күп кенә традицияләр яшәвен һәм буыннан-буынга күчүен дәвам итә. Соңгы елларда татар мәдәнияте һәм теле белән кызыксыну арту күзәтелә.

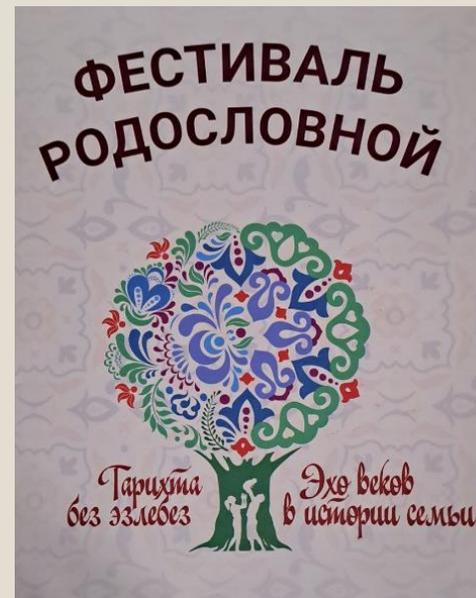
Мәдәни чаралар һәм ижади проектлар.

Музыкаль фестивальләр, театр куелышлары һәм гастрономия проектлары киң аудиторияне жәлеп итә, милли үзаңны ныгытуга ярдәм итә.

Республика территориясендә Татарстан Республикасы дәүләт архивы тарафыннан татар халкының гаилә традицияләрен популярлаштыру буенча күп санлы проектлар гамәлгә ашырыла:

- *2019 елдан башлап ел саен «Эхо веков в истории семьи – Тарихта без эзлебез» Шәжәрә фестивале үткәрелә.*

Чара Гаилә һәм ыру тарихын саклауга, буыннар арасындагы бәйләнешне ныгытуга, үз гаиләсе һәм халкы өчен горурлык хисе тәрбияләүгә юнәлдерелгән.

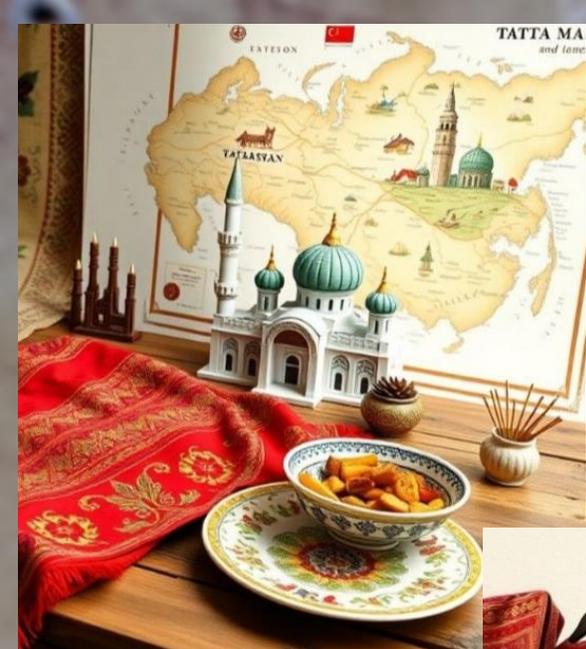
Безнең Мефодьевлар гаиләсе «Эхо веков в истории семьи – Тарихта без эзлебез» Шәжәрә фестиваленең муниципаль этабында катнашты. Без гаилә әгъзалары белән берлектә татар һәм чуваш линияләре буенча ике шәжәрә агачы төзедек. Безнең гаиләбез бәйгегә тукумадан ясалган билбаулар тәкъдим итте. Шулай ук безнең гаиләдә табиблар бик күп булуын билгеләп үтәсе килә иде. Конкурс йомгаклары буенча Мефодьевлар гаиләбез 3 нче призлы урынга һәм 10 гаилә арасында премиягә лаек булды. Бу Фестиваль минем өчен югалган исемнәрне торгызу, онытылган битләerne ачу һәм үз шәжәрәмне жыю мөмкинлеге булды.

ПИРЁН

ЙАХ

Шәжәрәне төзүче:
Павлов Михаил Павлович, минем өч туганнан туган абыем. 1963 елда башланган.

Игътибарыгыз өчен зур рәхмәт!